

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَ لَوْ بَسَفَكَ الْمُهْجِ وَ خَوْضِ اللَّجَجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

تحلیلی بلاغی در مورد افعال ناسخه

شناسنامه مطلب	
e-b-11	کد مطلب
بلاغت / اطلاق و تقييد	موضوع
نحو / نواسخ ؛ بلاغت / اغراض القای خبر	موضوع مرتبط
علمی / ادبیات عربی / نحو / تحقیقی پژوهشی / جواهر البلاغه / تبیین	رده
نواسخ، افعال ناسخه، افعال ناقصه، افعال قلوب، افعال مقاربه، اغراض القای خبر، اطلاق و تقييد، جمله اسمیه، مقام ثبوت، مقام اثبات	برچسب
	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمو

nomov.ir

در جواهر البلاغة می‌خوانیم:

«إذا اقتصر في الجملة على ذكر جزئها المسند إليه و المسند فالحكم مطلق و ذلك: حين لا يتعلق الغرض بتقييد الحكم بوجه من الوجوه ليذهب السامع فيه كل مذهب ممكن. و إذا زيد عليهما شيء مما يتعلق بهما أو بأحدهما. فالحكم مقيد و ذلك: حيث يراد زيادة الفائدة و تقويتها عند السامع، لما هو معروف من أن الحكم كلما كثرت قيوده ازداد إيضاحا و تخصيصا، فتكون فائدته أتم و أكمل، و لو حذف القيد لكان الكلام كذبا أو غير مقصود نحو.»^۱

افعال ناسخه دو گونه‌اند:

۱. اسناد را به جای اینکه در ثبوت و خارج حکایت کنند که مقتضی اطلاق در جمله اسمیه هم همین است قرینه می‌شوند برای حکایت در مقام اثبات و در صقع نفس فاعل که لازمه‌اش همان تقييد اسناد به يقين یا گمان و یا امثال این‌هاست. (و هذا هو تقييد الجملة الاسمية بالافعال القلبية)
۲. اسناد را در خارج اثبات می‌کنند ولی مقید به مفهوم مطلق ثبوت (کان)، ثبوت مسبوق به عدم (صار)، امید (عسی)، قرب (کاد) یا شروع (کرب) و یا غیر این‌ها.

گروه اول افعال قلوب‌اند و گروه دوم افعال ناقصه.

البته باید به یاد داشته باشیم که اصطلاح افعال ناقصه در این موارد شامل افعال مقاربه نیز می‌شود.